

Position Paper

VNG reactie begroting van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

In week 44 (28-31 oktober 2019) behandelt u de begroting BZK (35300 VII) en die van het Gemeentefonds (35300 B).

De VNG vraagt uw aandacht voor de volgende onderwerpen:

1. Gemeentefonds: positief dat nu met gemeenten wordt gesproken over stabielere voeding Gemeentefonds maar zorgen over kostenstijgingen in sociaal domein en te lage compensatie voor BTW op sport;
2. Openbaar Bestuur
 - a. Weerbaar Bestuur: heb aandacht voor de verwachte kosten die voortvloeien uit de standaardmaatregelen preventieve beveiliging voor politieke ambtsdragers;
 - b. Raadsledenvergoeding: gemeenten blijven het principieel oneens met het incidenteel eenmalig compenseren van de structurele verhoging van vergoeding voor raadsleden in gemeenten tot 24.000 inwoners.
- c. Financiering lokale partijen: gebruik budget uit motie Jetten ook voor subsidiëring van lokale partijen;
3. Informatiesamenleving
 - a. Data-Agenda Overheid: VNG ondersteunt de acties uit de Data-Agenda Overheid;
 - b. Informatieveiligheid (BIO): betrek gemeenten bij overheidsbrede oefeningen cybersecurity;
 - c. Digitale Inclusie: er moet een telefonische helpdesk komen bij het platform Digoetgankelijk;
 - d. Toekomst stelsel basisregistraties: gemeenten gaan hierover in overleg met BZK;
 - e. Dienstverlening en Uitvoering: gemeenten werken samen aan een goed beschikbare, toegankelijke en veilige digitale infrastructuur.
 - f. Regie op gegevens. Zet het project 'De blauwe Knop' door. Het geeft de burger grip en zicht op zijn gegevens.

1 Gemeentefonds

Gemeenten verwelkomen de stijging van het accres in 2020 maar waarschuwen voor ontwikkelingen die de financiële positie van gemeenten onder druk zetten:

- a) Het accres is gebaseerd op de uitgaven van het Rijk, het is daarmee mogelijk dat het accres in 2020, net zoal in 2019, tegenvalt;
- b) Gemeenten verwelkomen de bij de Algemene Beschouwingen aangenomen motie Segers c.s. waarin het Rijk wordt opgeroepen, na overleg met de VNG, voor het einde van het jaar te komen met

voorstellen voor een stabielere voeding van het gemeentefonds.

- c) Zorgen over de stijgende uitgaven in het sociaal domein:
 - i. Voor de Jeugdzorg is een oplossing voor de jaren '19, '20 en '21 gevonden. Gemeenten en Rijk doen onderzoek om voor de periode daarna tot een structurele oplossing te komen.
 - ii. De uitgaven voor Wmo stijgen, o.a. door invoering van het abonnementstarief. Gemeenten maken zich zorgen dat de stijging de door het Rijk

verstrekke compensatie van 145 miljoen zal overstijgen.

- d) De BTW op sport. Via de Specifieke Uitkering Stimulering Sport worden gemeenten en gelieerde sportbedrijven gecompenseerd voor het BTW-nadeel dat zij leiden door de verruiming van de sportvrijstelling in de Wet omzetbelasting per 1 januari 2019. Deze regeling wordt nu opgehoogd met 24 mln. van 154 mln. naar 178 mln.
- Maar er is op deze specifieke uitkering voor 228 mln. door gemeenten aangevraagd. De ophoging is daarmee ontoereikend. Wij roepen u er bij het kabinet op aan te dringen dat het garandeert dat gemeenten vanaf 2019 volledig worden gecompenseerd.

2 Openbaar Bestuur

2.a Weerbaar bestuur

Er is een toenemende druk op de democratische besluitvorming. Ondemocratische middelen worden daarbij niet geschuwd. Omkoping, intimidatie en agressie bedreigen de veiligheid en integriteit van politieke ambtsdragers en hun gezinnen. Het Netwerk Weerbaar Bestuur – waarin onder andere de VNG participeert – zet zich in voor een brede ondersteuning van bestuurders, raadsleden en hun ambtenaren. Het uitwerken en financieren van concrete maatregelen en voorzieningen is een punt van aandacht, met name de verwachte kosten die voortvloeien uit de standaardmaatregelen preventieve beveiliging ten behoeve van politieke ambtsdragers. De VNG benadrukt – in het licht van de financiering van de raadsledenvergoeding – dat hier ook voldoende dekking voor moet zijn.

2.b Raadsledenvergoeding

De VNG is tevreden met het verhogen van de raadsledenvergoeding in gemeenten met minder dan 24.000 inwoners vanaf 2018, maar blijft het principieel oneens met het incidenteel eenmalig compenseren van de structurele verhoging van deze raadsledenvergoeding. De leden van de VNG hebben dit standpunt nogmaals helder verwoord in een aangenomen motie tijdens de Algemene Ledenvergadering van de VNG in juni 2019. De VNG benadrukt dat de herverdeling dusdanig moet zijn ingericht, dat gemeenten – op welke wijze ook gedekt – voldoende dekking hebben voor de structurele verhoging van de individuele raadsledenvergoedingen.

2.c Subsidiëring Lokale Partijen

De VNG maakt zich al langer hard voor een subsidieregeling voor lokale politieke partijen. In april

van dit jaar hebben we daar al aandacht voor gevraagd bij gelegenheid van het debat over de financiering van politieke partijen. De VNG kan zich vinden in de constatering van de staatscommissie Veling om subsidie toe te kennen aan alle lokale partijen (ook de lokale afdelingen van landelijke partijen) en om dit praktisch uit te voeren door deze subsidie toe te voegen aan het Gemeentefonds.

Tijdens de Algemene Beschouwingen is de motie Jetten aangenomen (35300 nr. 19) waarin, naast uitbreiding van de ondersteuning van parlementariërs, ook wordt uitgesproken dat het budget voor subsidies aan politieke partijen moet worden verhoogd: tot 2024 met negen miljoen per jaar extra en daarna vijf miljoen per jaar extra.

Wij dringen er op aan dit budget zodanig te verdelen dat het ten goede komt aan alle volksvertegenwoordigers, met name die van lokale partijen, die tot op heden zijn verstoken van subsidie. Want ook sterke lokale politieke partijen zijn essentieel voor het goed functioneren van onze democratie.

3 Informatiesamenleving

3.a Data-Agenda Overheid

De VNG ondersteunt de acties uit de Data-Agenda Overheid en werkt gezamenlijk mee aan het data gedreven werken door gemeenten. VNG werkt samen met gemeenten en CBS aan het verder ontwikkelen, bestendigen en opschalen van dataoplossingen op het gebied van armoede, schulden en ondermijning.

3.b Informatieveiligheid (BIO)

Gemeenten worden ondersteund bij de implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) door de Informatiebeveiligings-dienst (IBD). Voortbouwend op de financiële steun van BZK voor lokale cyberoefeningen (door ons in ontwikkeling en begin 2020 beschikbaar) is het van belang om als gemeente aansluiting te zoeken bij overheidsbrede oefeningen. De citydeals op het gebied van cybersecurity bieden grote gemeenten de ruimte om te experimenteren en de verbinding te zoeken met netwerkpartners in hun aanpak van lokale digitale veiligheid.

3.c Digitale Inclusie

Gemeenten vinden het belangrijk om burgers die minder digitaal vaardig zijn gebruik te laten maken van de digitale overheid. Hiermee sluit de gemeentelijke digitale dienstverlening beter aan op alle gebruikers. Informatiepunten voor de Digitale Overheid worden gefaseerd ingericht in lokale bibliotheken. Aandachtspunt is de structurele borging

na afronding van het project. Gemeenten worden ondersteund onder andere op begrijpelijk communiceren vanuit de campagne Direct Duidelijk. Aandachtspunt hierbij is stroomlijning van de initiatieven en ondersteuning op het gebied van digitale inclusie richting gemeenten. Wij vragen om uitbreiding van de ondersteuning van het platform Digo toegankelijk met een telefonische helpdesk.

3.d Toekomst stelsel basisregistraties

Gemeenten hebben als medeoverheid baat bij een goed functionerend stelsel van basisregistraties. Hoe vaker de basisregistraties gebruikt worden, hoe meer de kwaliteit toeneemt o.a. dankzij terugmeldingen. Gemeenten gebruiken alle basisregistraties bij de uitvoering van taken en hebben er baat bij dat de samenhang en kwaliteit verbetert. Aanvullend profiteren gemeenten van die basisregistraties waar ze de taak hebben om de informatie up to date te houden. Gemeenten gaan als bronhouder met het ministerie van BZK in gesprek over het toekomstbeeld en de werking van het stelsel van basisregistraties.

3.e Dienstverlening en Uitvoering

Gemeenten werken wij binnen het kader van NL DIGIbeter met diverse publieke en private partijen samen om een gemeenschappelijke digitale infrastructuur (Common Ground) te realiseren die goed beschikbaar, goed toegankelijk en veilig is. Zodat we niet meer eindeloos gegevens hoeven te kopiëren of opvragen aan inwoners, maar slim uitwisselen met beproefde, moderne technieken.

Daarbij wordt volop gebruik gemaakt van onderzoek en adviezen vanuit het openbaar bestuur, consumentenorganisaties en de wetenschap. Het hanteren van principes voor moderne dienstverlening vanuit het perspectief van inwoners en ondernemers zullen hiertoe behulpzaam zijn.

3.f Regie op gegevens

In de beleidsbrief *Regie op gegevens* schetst het kabinet zijn beleidsvoornemens op de regie van burgers op de eigen persoonlijke gegevens en beschrijft het de aanpak op hoofdlijnen om deze te realiseren.

In de brief is een ambitie geformuleerd over de informatiepositie van de burger, die wij ondersteunen. Er worden activiteiten met gemeenten ontplooid om deze ambitie uit te werken tot concrete toepassingen, bijv. binnen de schulphulpverlening.

De Blauwe Knop biedt mensen de mogelijkheid hun persoonlijke data te downloaden van overheidswebsites. Zij kunnen deze data vervolgens gebruiken voor verschillende doeleinden. De minister heeft in reactie op de motie Van Meenen (brief d.d. 30 september 2019 16575174 in reactie op Kamerstukken II, 2018/2019, 31 288, nr. 760) aangegeven de ontwikkeling van een afsprakenstelsel en verkenningen waar gemeenten aan bijdragen in het kader van het project De Blauwe Knop, stop te willen zetten.

Wij vragen deze ontwikkeling niet stil te zetten. Niet alleen heeft de burger via de Blauwe Knop grip en zicht op zijn persoonlijke gegevens, maar ook de mogelijkheid deze te wijzigen en te delen is een belangrijke doelstelling. Wij zien mogelijkheden om tegemoet te komen aan de problematiek rondom hypotheekschulden van studenten zoals omschreven in de motie Van Meenen, zonder dat het gehele project, waarin veel is geïnvesteerd, wordt beëindigd.